

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Καθεδρικός Ιερός Ναός Αγίας Τριάδος Βύρωνος

Σχόλια στα Ευαγγελικά Αναγνώσματα των Κυριακών

4 Οκτωβρίου 2026

ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΛΟΥΚΑ

Αγαπητοί αδελφοί, ο ιερός Χρυσόστομος σχολιάζει την σημερινή ευαγγελική περικοπή λέγοντας: «Οὐ γὰρ εἶπε, μὴ μισήσης, ἀλλὰ, ἀγάπησον» και συνεχίζει: «πρόσεξε τώρα καὶ ἐσύ, καθὼς ἀνεβαίνεις πρὸς τὰ πάνω. Ὅταν σὲ ἀδικήσουν, νὰ μὴν ἀνταποδώσεις. Ἐπίσης, νὰ μὴ μισήσεις αὐτὸν ποὺ σὲ ἔβλαψε, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσεις. Ἀκόμη περισσότερο, νὰ τὸν εὐεργετήσεις καὶ νὰ παρακαλεῖς γι' αὐτὸν τὸν Θεό». Σ' αὐτὴν τὴν πνευματικὴ σκάλα ἔχουμε μόχθο πολὺ καὶ ἀγώνα μπροστὰ μας, ἀλλὰ ἡ συνείδησή μας δεν θα μας ἀφήσει νὰ ησυχάσουμε, ὥσπου νὰ βιώσουμε τὴν ἀγάπη ὡς δῶρο καὶ θαῦμα τοῦ Θεοῦ.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ κίνηση τοῦ Χριστοῦ ἀπέναντι μας! Μας τοποθετεῖ μπροστὰ σε ἓναν καθρέπτη, γιὰ νὰ βλέπουμε τὴν ἀδυναμία μας καὶ νὰ ἐλέγχουμε τὸν εαυτὸ μας: «καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως», αὐτὸ ποὺ θέλετε νὰ κάνουν οἱ ἄλλοι γιὰ σᾶς, αὐτὸ νὰ κάνετε καὶ ἐσεῖς σ' ἐκείνους. Μία τέτοια στάση ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο αποφασιστικὸ βήμα, γιὰ νὰ προχωρήσουμε στὴν χριστιανικὴ ζωὴ. Ἡ ἀμοιβαιότητα τοῦ χρυσοῦ κανόνα (νὰ φέρεσθε πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅπως θὰ θέλατε νὰ φερθοῦν σὲ ἐσᾶς) υπαινίσσεται, ἀσφαλῶς, τὴν δικαιοσύνη, δεν περιορίζεται, ὅμως, σε αὐτήν. Καὶ ἐδῶ γεννιέται τὸ ἐρώτημα πῶς συνυπάρχει στα λόγια τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης, ἡ ὁποία στο ἐσχάτο ὅριο τῆς φτάνει στὴν ἀγάπη γιὰ τοὺς ἐχθρούς, με τὴν δικαιοσύνη. Ἡ περιχώρηση τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης δεν αἶρει τὴν μετὰξὺ τοὺς ἐνταση. Χωρὶς δικαιοσύνη, οἱ ἀνθρώπινες σχέσεις γίνονται σκληρές καὶ ἀδιάφορες καὶ χωρὶς ἀγάπη, γίνονται ἀποπνικτικὲς καὶ βάρβαρες. Ἡ ἀγάπη δεν καταργεῖ τὴν δικαιοσύνη, οὔτε τὴν υποκαθιστά, ἀλλὰ τὴν διορθώνει καὶ υποδεικνύει τὴν σωστὴ τῆς κατεύθυνση. Εἶναι ἡ ἀκατάλυτη δύναμη ποὺ ἔχει τὴν ρίζα τῆς στὸν Θεό. Ὅταν ζητάμε, λοιπόν, ἀπὸ τὸν ἄλλο καλοσύνη, κατανόηση καὶ ἀγάπη, αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸν βλέπουμε στὸ βάθος τῆς ὑπαρξῆς τοῦ. Γένοιτο! Ἀμήν!

Αδελφοί μου, το βαθύτερο νόημα της σωτηρίας του ανθρώπου βρίσκεται στη σημερινή παραβολή του σπορέα. Οι παραλληλισμοί εξηγούνται από τον ίδιο τον Χριστό. Γεωργός ο Θεός, σπόρος ο λόγος Του, αγρός-χωράφι ο άνθρωπος, αγκάθια τα πολλά και ποικίλα εμπόδια της καρποφορίας του κηρύγματος.

Όπως ο σπόρος, αυτό το δυναμικό στοιχείο της φύσης, κρύβει μέσα του το μυστήριο της δημιουργίας, της ζωής, έτσι και ο λόγος του Θεού μας μεταμορφώνει εσωτερικά και μας μεταγγίζει την «ὄντως ζωή». Ο σπόρος είναι ίδιος, πέφτει όμως σε διάφορα μέρη, γι' αυτό και το αποτέλεσμα είναι διαφορετικό. Ο λόγος του Θεού προσφέρεται και απευθύνεται σε κάθε άνθρωπο αδιακρίτως. Δεν είναι προνόμιο κάποιων, αλλά δικαίωμα και δωρεά όλων. Ο Χριστός είναι ο «ἀεὶ σπείρων τὸν σπόρον τῆς αἰωνίου ζωῆς». Όταν, λοιπόν, ο Θεός μας μιλά με τον λόγο Του, καθώς ακούμε την φωνή Του μέσα από την Αγία Γραφή, μέσα από το Ευαγγέλιο, μέσα από την διδασκαλία και την εμπειρία των Αγίων της Εκκλησίας, μάς φανερώνει την προσωπική Του ύπαρξη.

Η σημερινή παραβολή υπογραμμίζει την ποιότητα της γης που αντιπροσωπεύει ο καθένας μας. Πολλές φορές οι ατέλειωτες και αγχώδεις βιοτικές μέριμνες δεν αφήνουν τον λόγο του Θεού να εισχωρήσει κάτω από την επιφάνεια της ψυχής μας. Αγαπητοί αδελφοί, για να καταλάβουμε τι μας λέει ο Χριστός, πρέπει να νιώσουμε ότι ο λόγος Του απευθύνεται στον καθένας μας προσωπικά. Κατακλυζόμαστε καθημερινά από εντυπώσεις, γεγονότα, ειδήσεις, με μια πρωτοφανή ταχύτητα και εναλλαγή, που όλο ακούμε και συνεχώς ξεχνάμε. Γι' αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία να μην ακούμε απλώς τον λόγο του Θεού, αλλά να τον κατέχουμε, να τον κατανοούμε βαθύτερα και να τον βιώνουμε πραγματικά σε όλο του το μεγαλείο. Για να επιτευχθεί, όμως, κάτι τέτοιο, απαιτείται η κατάλληλη εσωτερική διάθεση, μια ανοιχτή και πρόθυμη καρδιά στο κέλευσμα/μήνυμα του λόγου του Θεού, για να γινόμαστε δεκτικοί στην χάρη Του. Αυτή η συναίσθηση αυξάνει την εσωτερική μας ακοή, για να μπορούμε να επαναλαμβάνουμε αυτό που ο αγ. Ιγνάτιος ο Θεοφόρος είπε μόλις στα βαθιά του γεράματα, αν και μαθήτευσε από τα παιδικά του χρόνια στη χριστιανική πίστη και διδασκαλία: «νῦν ἄρχομαι μαθητὴς εἶναι», τώρα αρχίζω να είμαι μαθητής του Χριστού. Αυτό το πνεύμα της μαθητείας είναι η προϋπόθεση της πνευματικής μας ανάπτυξης και ωρίμανσης. Είναι η γη η καλή και αγαθή, ώστε να δεχόμαστε και να καρποφορούμε με υπομονή τον λόγο του Ευαγγελίου, για να υπερνικούμε τους φόβους και τις προκαταλήψεις μας προς κάθε τί καινούργιο. Για να κάνουμε τον διαχρονικό και ζωοποιό λόγο του Θεού προσιτό, κατανοητό, επίκαιρο και λυτρωτικό και για τον άνθρωπο του καιρού μας. Αμήν!

Μια ξεκάθαρη και σαφέστατη καταδίκη της θρησκευτικής τυπολατρίας αποτελεί η σημερινή ευαγγελική περικοπή. Ο Ευαγγελιστής Λουκάς μας λέει ότι ο Χριστός θεραπεύει και την ημέρα του Σαββάτου και αυτό γίνεται αφορμή να συγκρουστεί με τον Ιουδαϊσμό της εποχής του, που είχε μετατρέψει τις εντολές του Δεκαλόγου και του Νόμου σε ένα στείρο σύστημα υποχρεώσεων, περιορισμών και «αξιών». Ο παραλογισμός της αντίδρασης του θρησκευτικού κατεστημένου τραγικός! Ο αρχισυνάγωγος αγανακτεί, γιατί το θαύμα του Χριστού καταργεί την αργία του Σαββάτου, η οποία προέρχεται από τον Θεό. Το μήνυμα, επομένως, της σημερινής περικοπής μας αγγίζει και μας αφορά όλους, αφού συχνά, ίσως και ασυναίσθητα, προτάσουμε κάποιους θρησκευτικούς και τελετουργικούς τύπους χωρίς αντίκρισμα καρδιάς και ζωής.

Η τυπολατρία, ως ροπή του ανθρώπου να προσηλώνεται στους τύπους και να αρνείται την ουσία των πραγμάτων, των γεγονότων και των καταστάσεων, αποτελεί την παθολογία της θρησκευτικής μας ζωής. Αυτή η ανθρώπινη τάση είναι μια μορφή σκλαβιάς του πνεύματος, που βάζει, στο όνομα του Θεού, κανόνες πάνω από τον άνθρωπο και τις ανάγκες του. Ελευθερία δεν σημαίνει ασύδοτη και ανεύθυνη παραβίαση του τύπου, αλλά προτίμηση της ουσίας, όταν αχρηστεύεται από τον τύπο. Γι' αυτό και το κήρυγμα του Χριστού και το μήνυμα του Ευαγγελίου πρέπει να είναι φτερά που μας ανεβάζουν στην κατά Θεόν ζωή και όχι βαρίδια που μας καταπιέζουν και πνίγουν την ελευθερία μας και την ψυχή μας.

Όποιος διαστρεβλώνει και κακοποιεί την αλήθεια του Χριστού μένει τελικά με το άδειος! Η εμμονή επίσης στους θρησκευτικούς τύπους (θρησκευτικότητα) κρύβει κάτι ακόμη πιο απειλητικό. Πρόκειται για μια νέου είδους ειδωλολατρία και πιο τρομακτική, όταν εμφανίζεται μέσα στη ίδια την Εκκλησία. Είναι η αντικατάσταση της αγάπης του Χριστού με την δια/φύλαξη της ημέρας του Σαββάτου, χάνοντας το πνεύμα και την αγάπη. Σε άλλη περίπτωση ο Χριστός είχε πει: «τὸ Σάββατο ἔγινε γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸ Σάββατο»· και δυστυχώς σήμερα βλέπουμε τον θρίαμβο του «Σαββάτου» πάνω στον Υιό του ανθρώπου.

Αγαπητοί αδελφοί, ας αναρωτηθούμε, ο τύπος της ευσέβειάς μας ανταποκρίνεται στην εντολή του Χριστού για αγάπη στον Θεό και τον συνάνθρωπο; Που, άραγε, μέσα στην ευσέβειά μας βρίσκεται ο άνθρωπος για τον οποίο ήρθε ο Χριστός στον κόσμο; Αν, ίσως, μέσα στους τύπους της ευσέβειας μας υπάρχει η αγάπη για τον Θεό, πως εκδηλώνεται ή αγάπη για τον άνθρωπο; Ας ανακαλύψουμε την απάντηση στο ερώτημα αυτό. Ας αναρωτηθούμε. Αμήν!

Την μανία προερχόμενη από την επίδραση των δαιμονικών δυνάμεων περιγράφει με μελανά χρώματα το περιστατικό του δαιμονισμένου των Γαδαρηνών. Αυτή η μανία αποτυπώνεται στην δύναμη του κακού, που με τις πολλές και ποικίλες μορφές του μας ταλαιπωρεί, μας βασανίζει και μας καταδυναστεύει κυριολεκτικά. Σήμερα, θα σταθούμε σε ένα χαρακτηριστικό, αλλά και τραγικό σύμπτωμά του, τον διχασμό που προκαλεί η αμαρτία.

Είναι γεγονός ότι η δαιμονοπληξία, όπως όλες οι ψυχικές και σωματικές ασθένειες, συνδέεται με την πραγματικότητα της αμαρτίας και της παρουσίας του κακού στο κόσμο. Στο επεισόδιο του ταλαιπωρημένου/δαιμονισμένου φαίνεται η κυριαρχία του διαβόλου, που οδηγεί στην δυστυχία και διάλυση. Πρόκειται για μια κατάσταση στην οποία μια εχθρική δύναμη προς τον άνθρωπο δηλητηριάζει τη ζωή του, μηχανεύεται τεχνάσματα και μεθόδους που τον καταστρέφουν και τον οδηγούν σε αδιέξοδο και απόγνωση. «Τί σοί ὄνομα ἐστίν; ὁ δὲ εἶπε: λεγέων». Ο δαιμονισμένος ήταν κατοικητήριο πολλών δαιμόνων. Εδώ έγκειται και η διάσπαση της προσωπικότητας του σύγχρονου ανθρώπου, για την οποία γίνεται πολύς λόγος στις μέρες μας. Η θεολογία της Εκκλησίας δίνει την απάντησή της ερμηνεύοντας το φαινόμενο μέσα από το φως και την προοπτική της αλήθειας του Χριστού. Η πτώση στην αμαρτία φέρνει την εσωτερική διάσπαση στον άνθρωπο και προξενεί την διαίρεση, τον διχασμό. Ο Θεός ενώνει, ενώ ο διάβολος διαιρεί. Ο Θεός δημιουργεί τον άνθρωπο ως ενοποιημένη ψυχοσωματική προσωπική ύπαρξη, ενώ ο διάβολος τον τεμαχίζει και τον θρυμματίζει σε απρόσωπη μάζα. Αυτό επιβεβαιώνουν οι εγωπαθείς προτιμήσεις και οι αλλοπρόσαλλες συμπεριφορές των ανθρώπων. Η απομάκρυνση από τον Θεό, ως πηγή ζωής, νεκρώνει τις εσωτερικές και πνευματικές δυνάμεις του ανθρώπου και τον αποξενώνει από τον κόσμο, μα και από τον συνάνθρωπο. Κέντρο του κόσμου και των αναζητήσεών του γίνεται πλέον ο εαυτός του και ο εγωκεντρισμός του. Ένας άνθρωπος διχασμένος εσωτερικά και απομονωμένος εξωτερικά δεν μπορεί να νιώθει λυτρωμένος. Χάνοντας την αναφορά μας στον Θεό, υποτασσόμαστε αναπόφευκτα στον νόμο της φθοράς/θανάτου. Η προσωπικότητά μας διασπάται από αλληλοσυγκρουόμενα ενδιαφέροντα και ευμετάβλητες προτιμήσεις, ώστε η ανθρώπινη καρδιά, να χάνει την ισορροπία και την αρμονία της. Αμήν!

Μηνιαίο φυλλάδιο διδασχής και πληροφόρησης του Καθεδρικού Ιερού Ναού Αγίας Τριάδος Βύρωνος, Κορυτσάς 1 και Κωνσταντιλιέρη - Βύρωνας Τ.Κ. 16231 - τηλ. 2107660859 - email: agia_triada@hotmail.gr.

Επιμέλεια φυλλαδίου: Αιδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Χρήστος Μπάρδης.